

9 ביולי 2020

לכבוד

ד"ר אביגדור קפלן

מנכ"ל משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

בדוא"ל

שלום רב,

הנדון: היערכות מרכזי קשר למתכונת של מפגשים פרונטאליים בעת קורונה ובעת שביתת

העובדים הסוציאליים

שלנו מיום: 27.4.2020

אנו פונים אליך על מנת שתורה למרכזי הקשר ולמפקחים הרלוונטיים להיערך כבר עתה לאפשרות של גל שני של מגיפת הקורונה ולהטלת מגבלות על פעולת שירותי רווחה.

בנוסף, נבקש לדעת מהי השפעת שביתת העובדים הסוציאליים על פעולת מרכזי הקשר ומהם הפתרונות שמציע המשרד להורים ולילדים שתלויים בפעולת המרכזים.

הצורך בהיערכות כוללת על מנת לשמר קשר בין הורים וילדים ובין משפחות ובוגרים באמצעות ביקורים ומגע ישיר, הוא נרחב ורלוונטי למספר רב של מסגרות (ר' הערותינו לתזכיר חוק הגבלות על יציאות וביקורים של דיירים המתגוררים במעונות ושל קטינים המתגוררים מחוץ לבית הוריהם בשל החשש מהתפשטות נגיף הקורונה (הוראת שעה), התש"ף-2020 מיום 30.3.2020). פנייתנו זו ממוקדת בנושא שבנדון.

לעמדתנו, יש לוודא כי מרכזי הקשר יפעלו במתכונת מלאה ככל הניתן ויש להיערך כבר עתה לקיומם הרציף של מפגשים פרונטאליים בין הורים לילדיהם במרכזים אלה, כמפורט להלן.

1. ביום 27 באפריל 2020 פנינו אליך בנוגע להפעלת מרכזי קשר במתכונת של מפגשים פרונטאליים. עד ליום זה לא נתקבלה תשובה.

2. במכתב טענו, כי קיום מפגשים במתכונת וירטואלית בלבד מסכנת את הקשר השברירי ממילא בין הורים וילדים במצבים אלה, פוגע בזכויות אדם באופן בלתי מידתי, חותרת תחת צווים של ערכאה שיפוטית ונעשית ללא הסמכה.

3. בנוסף טענו, כי אין להותיר את שיקול הדעת בעניין למרכזי הקשר כפי שנעשה בעדכון לחוזר מנכ"ל מס' 003-2020 שכותרתו "היערכות שירותי הרווחה להתמודדות עם נגיף הקורונה - COVID 19" (מיום 20.4.2020, שבגיננו פנינו).

4. כמפורט במכתבנו שבסימוכין, מניעת מפגש פיסי, מעבר לסבל הרב שהיא גורמת לכל הצדדים, בפרט לילדים קטנים שאינם מבינים את פשר הנתק, משמעה סיכון קשר שממילא נתון בקושי עקב ההפרדה, וסיכול היכולת לחזקו ולאוששו.

5. ככל שמדובר בילדים שמצויים בהליכי אימוץ, או שהליכי אימוץ נשקלים לגביהם, ומצויים במשפחות אומנה חסויה או במסגרות אחרות, מדובר בפגיעה קשה ביותר, המסכלת את ההליך הטיפולי ומשליכה על ההליך המשפטי ותוצאותיו. מניעת מפגשים במרכז קשר משמעה שהורה אינו יכול לפגוש את ילדו כלל. המשמעות היא פגיעה ביכולת לבנות את הקשר ולמנוע את הפרדת הילדים מן ההורים המולידים. דבר זה עומד בניגוד לחובת המדינה בדין לעשות כל שניתן על מנת לאפשר להורה המוליד לגדל את ילדו בטווח הנראה לעין על מנת לשמר ולשקם את התא המשפחתי.
6. הגבלת מפגשים בין הורים לילדים באמצעות הנחיות אינה חוקית. ראשית, מניעת המפגשים מהווה פגיעה קשה בזכות לחיי משפחה, שהיא חלק מן הזכות לכבוד האדם. פעולה כזו, הפוגעת בזכות חוקתית, אינה יכולה להיעשות בחוזר מנכ"ל ללא הסמכה מפורשת בחוק. היא יכולה להיעשות רק באמצעות מקור נורמטיבי הולם שמכוחו ניתן להטיל הגבלות כאלה.
7. שנית, מניעת מפגשים שנקבעו לרוב בצו בית משפט, אינה יכולה להיעשות באמצעות הנחייה החותרת תחת ההכרעה השיפוטית, למעט באמצעות מקור נורמטיבי שגובר על ההכרעה השיפוטית.
8. ובנוסף, חוזר המנכ"ל נתן שיקול דעת למרכזי הקשר עצמם לגבי האופן בו יש לפעול על מנת להפעיל את המרכז, בין באמצעים אלקטרוניים ובין בקיום מפגש במרכז עצמו. לא ניתן להעביר את שיקול הדעת בדבר פגיעה בזכות חוקתית לעובדי המסגרת, הפועלת משיקולים שונים של נוחות, חשש וכדומה (באופן טבעי ומובן) ובוודאי שלא ניתן לעשות זאת ללא הסמכה כחוק.
9. אין מחלוקת, כי גם בימים אלה נדרשים אמצעים חריגים על מנת למנוע התפשטות מגיפת הקורונה. עם זאת, מניעה גורפת ומוחלטת של מפגשים במרכזי קשר היא בלתי סבירה ובלתי מידתית בשל הפגיעה הקשה בזכויות אדם שהיא גורמת בטווח הקצר ובעתיד.
10. כעת, יש בידכם שהות להיערך לאפשרות של הגבלות נוספות שיוטלו על הציבור ועל פעולת שירותי הרווחה.
11. נוסף על אלו, נוכח שביתת העובדים הסוציאליים, נבקש להבין מה היקף הפגיעה בפעילות המרכזים ומהם הפתרונות שמציע המשרד להורים וילדים שתלויים בפעולתם.
12. על רקע האמור לעיל, נבקש להורות על היערכות של מרכזי הקשר באופן שיתקיימו בהם מפגשים בין הורים לילדים, בהתאמות הנחוצות.

נודה על תשובה מפורטת בעניין,

בברכה,

משכית בנדל, עו"ד

עותק: עו"ד רינת וייגלר, יועמ"ש למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, בדוא"ל